

**Akčný plán
na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných
na trh práce v Slovenskej republike**

Úvod

Akčný plán na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce v Slovenskej republike (APDN) popisuje konkrétne opatrenia, ktoré bude implementovať Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR) v spolupráci so všetkými aktérmi najmä v najbližších rokoch od jeho prijatia. Hlavným cieľom tohto plánu je navrhnúť a implementovať komplexný prístup založený na opatreniach hĺbkového individuálneho posúdenia a zodpovedajúceho poradenstva pre dlhodobo nezamestnaných (DN) týkajúceho sa zlepšenia vyhliadok ich zamestnateľnosti, odstránenia prekážok zamestnanosti a posúdenia predchádzajúceho úsilia pri hľadaní zamestnania, berúc do úvahy aj ďalšie aspekty zlepšenia kvality ich života. Zavedením Dohôd o pracovnej integrácii, ako aj rozvíjaním užších vzťahov so zamestnávateľmi, sa ustanovuje dôležitý nástroj na dosiahnutie lepšej integrácie DN na trh práce. Na národnej úrovni APDN vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR, ktoré si stanovilo za prioritu plynule pokračovať v podpore hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja, pričom v časti o politike podpory pracovných miest sa uvádza, že výzvou zostáva uplatnenie DN oscilujúcich v dôsledku straty pracovných návykov často na hrane absolútneho vylúčenia zo spoločnosti, vláda preto prijme opatrenia na riešenie dlhodobej nezamestnanosti s dôrazom na individuálny prístup zohľadňujúci potenciál a proaktívny postoj konkrétnych uchádzačov o zamestnanie (UoZ). Základné princípy nových opatrení zahrnutých v APDN reagujú aj na Národný program reforiem Slovenskej republiky 2016, stratégiu zmien obsiahnutú v Národnej stratégii zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020 (NSZ) a Akčný plán NSZ 2015-2016. **Na európskej úrovni predstavuje APDN najmä reakciu na Odporúčanie Rady EÚ z 18.5.2016**, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2016 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2016 (Country Specific recommendations - CSR) a **Odporúčanie Rady EÚ z 15.2.2016 týkajúce sa integrácie dlhodobo nezamestnaných do trhu práce**. APDN zohľadňuje závery tematického seminára Európskej komisie (EK) organizovaného MPSVR SR v spolupráci s EK a konaného dňa 3.5.2016 na Stálom zastúpení EK v SR. Väčšina aktivít APDN bude financovaná **z Európskeho sociálneho fondu (ESF)**, ktorý z celkovej alokácie cca 2,2 miliardy EUR stanovenej pre Slovensko vyčlenil významnú sumu na boj proti dlhodobej nezamestnanosti ako jednej z jeho hlavných priorít. Uznesenie Monitorovacieho výboru Operačného programu Ľudské zdroje (MV OP ĽZ) zo dňa 24.5.2016 vytvorilo rámec pre vypracovanie APDN a pre pravidelné monitorovanie pokroku počas jeho účinnej implementácie. APDN bol **schválený na zasadnutí MV OP ĽZ dňa 25.11.2016**.

1. Kontext/Situácia na trhu práce

Po finančnej a hospodárskej kríze v rokoch 2008 – 2009 miera nezamestnanosti na Slovensku tak, ako v ostatných ČŠ EÚ, dosiahla historicky najvyššiu úroveň. V rámci cieľových indikátorov Európa 2020 si Slovensko stanovilo **cieľ znížiť mieru dlhodobej nezamestnanosti** (trvajúcej najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov) **do roku 2020 pod 3 %**. V roku 2013 (v čase prípravy NSZ) miera dlhodobej nezamestnanosti na Slovensku dosiahla 10 %. V roku 2015 sa miera dlhodobej nezamestnanosti v SR podľa údajov Eurostatu **znížila na 7,6 %** (oproti roku 2014 o 1,7 p. b.). Išlo pritom o **rýchlejší pokles ako v EÚ 28** (4,5 % v roku 2015 oproti 5,0 % v roku 2014). Pomerne silný rast zamestnanosti bude pokračovať aj v nasledujúcich rokoch a miera nezamestnanosti by mala klesnúť na 7,3% na konci prognózovaného obdobia. Je predpoklad, že trh práce bude pokračovať vo svojom pozitívnom vývoji. Napriek pozitívnemu vývoju dlhodobej nezamestnanosti v ostatnom období (v roku 2015 klesala rýchlejšie ako celková nezamestnanosť) a pokračovaniu pozitívneho hospodárskeho vývoja, znižovanie dlhodobej nezamestnanosti je **naďalej pre Slovensko výzvou**. Podľa údajov Eurostatu podiel dlhodobej nezamestnanosti vo výške 65,8 % v roku 2015 (48,5 % v EÚ 28) bol druhým najvyšším podielom v EÚ. Medzi DN **prevládajú ženy, mladšie a stredné vekové skupiny a nízko kvalifikovaní**. V roku 2015 bolo v SR 99,3 tis. DN mužov a 96,4 tis. DN žien, čo predstavovalo skoro rovnaký podiel jednotlivých pohlaví na DN. Počet DN mužov však klesal dynamickejšie, medziročne o 36,1 %, kým u žien to bol pokles medziročne len o 8,2%.

Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „Ústredie PSVR“) bola za rok 2015 miera evidovanej nezamestnanosti v priemere 11,5 %. **Evidovaných bolo** v priemere 354 582 UoZ, z toho **191 055 DN UoZ**. Ich absolútny počet v porovnaní s rokom 2014 poklesol o 18 440 osôb. **Podiel DN na celkovom počte UoZ v roku 2015 predstavoval v priemere 53,9 %**. Z regionálneho hľadiska za rok 2015 najvyšší počet DN zaznamenal Prešovský kraj (22,4 %) a najnižší Bratislavský kraj (4,2 %). Z hľadiska vzdelania najpočetnejšiu skupinu DN tvorili UoZ so stredným odborným vzdelaním (60 099 osôb, 31,5 % podiel) a osoby so základným vzdelaním (58 106 osôb, 30,4 % podiel). Z hľadiska veku najpočetnejšiu skupinu medzi DN tvorili UoZ vo veku 55-60 rokov (29 299, 15,3 % podiel) a vo veku 50-55 rokov (27 017 osôb, 13,1 % podiel). Z hľadiska dĺžky evidencie najväčší počet DN bolo v evidencii nad 48 mesiacov – 75 319 osôb (39,4 %). V roku 2016 naďalej pokračuje pozitívny trend vývoja DN, ktorý sa prejavuje ich klesajúcim počtom v evidencii UoZ. K septembru 2016 to bolo 146 277 osôb.

2. Doterajšie opatrenia pre integráciu DN na trh práce

Väčšina opatrení aktívnej politiky trhu práce (AFTP) sa dotýka aj DN UoZ, aj keď to priamo nevyplýva z názvu jednotlivých aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP) vyplývajúcich zo zákona o službách zamestnanosti. Ide najmä o štandardné nástroje AFTP určené pre znevýhodnených UoZ, ku ktorým v súlade so zákonom o službách zamestnanosti patria DN UoZ (§ 8 ods. 1 písm. c)). Konkrétne ide najmä o tieto AOTP: **Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (§ 50), Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti (§ 50j), Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (§ 52)**. Okrem toho bola vykonávaná podpora zamestnávania, vzdelávania, odbornej prípravy a praxe **pre mladých ľudí v rámci Iniciatívy na podporu zamestnávania mladých ľudí**. Vykonávaná Záruka pre mladých ľudí – NEET do 29 rokov sa vzťahuje aj na DN mladých (25 až 29 rokov najmenej 6 mesiacov v evidencii UoZ). Okrem toho boli z dôvodu aktívácie a udržiavania pracovných návykov DN UoZ, ktorí sú zároveň poberateľmi dávky v hmotnej núdzi, na podporu ich aktívácie zriadené **Aktivačné centrá (AC)**, ktorých činnosť sa začala 1.7.2014 (pozn. AC sú určené nielen pre evidovaných UoZ, ale aj všetkých poberateľov dávky v hmotnej núdzi). Najvýznamnejším nástrojom **odborných poradenských služieb (OPS)** pre znevýhodnených UoZ vrátane DN, je možnosť vypracovania **individuálnych akčných plánov (IAP)**. Ide o písomný dokument, ktorý na základe činností a postupov OPS určuje opatrenia, postup a časový harmonogram plnenia jednotlivých opatrení na zvýšenie možností uplatnenia znevýhodneného UoZ na trhu práce. Celkovo bol IAP vypracovaný pre 26 708 znevýhodnených UoZ vrátane DN. S týmto počtom znevýhodnených UoZ bolo vykonaných 130 214 opatrení, t.j. v priemere 5 opatrení na každého znevýhodneného UoZ, pre ktorého bol vypracovaný IAP. Jednou z **nedávno zavedených účinne poskytovaných služieb** pre klientov úradov PSVR je **poskytovanie informačno-poradenských služieb (IPS)**, v rámci ktorých je umožnené klientom využívanie informačno-poradenských stredísk, kde všetci návštevníci vrátane DN UoZ dostanú odbornú pomoc pre získanie orientácie na trhu práce, informácie o voľných pracovných miestach a o možnosti vytvorenia osobného profilu prostredníctvom on-line portálu Internetový sprievodca trhom práce, tzv. ISTP. Vytvorením osobného profilu priamo UoZ a jeho sprístupnením pre zamestnávateľa, dochádza k párovaniu vedomostí, pracovných skúseností a zručností UoZ s konkrétnou ponukou pracovného miesta, ktoré je nahlásené zamestnávateľom v portáli ISTP. Následne táto ponuka prichádza klientovi na e-mail uvedený v osobnom profile. V prípade, že klient nemá k dispozícii svoj vlastný počítač, môže denne, počas úradných hodín, využívať informačno-poradenské stredisko na úrade PSVR, kde mu je k dispozícii. V roku 2015 bolo poskytnutých viac ako 1 409 tis. služieb v rámci IPS 518 tis. klientom, z ktorých takmer 217,7 tis. bolo DN UoZ.

V predchádzajúcom období už bolo zavedených niekoľko reforiem. V oblasti pasívnych opatrení na podporu zamestnanosti DN bol zavedený progresívny nástroj **odvodovej úľavy pre DN na 1 rok po ich nástupe do zamestnania** (odpustenie zdravotných aj sociálnych odvodov s výnimkou úrazového poistenia a garančného poistenia). K 31. decembru 2015 si uplatnilo **odvodovú úľavu pre DN** celkovo 4 701 zamestnávateľov, k 31. decembru 2013 to bolo 501 zamestnávateľov; 2 349 zamestnávateľov k 31. decembru 2014 a **1 589 zamestnávateľov k 29. februáru 2016**. **Od 15. decembra 2015 sa táto odvodová úľava rozšírila aj na podporu zamestnávania osôb z najmenej rozvinutých okresov (NRO)**. Zoznam NRO vedie Ústredie PSVR v súlade so zákonom č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Odvodová úľava sa tak týka aj zamestnancov, ktorí boli vedení v evidencii UoZ najmenej 6 mesiacov pred vznikom pracovného alebo štátnozamestnaneckého pomeru a majú trvalý pobyt v niektorom z NRO. Okrem toho sú na úrovni vlády SR schvaľované konkrétne akčné plány na rozvoj NRO vrátane rozvoja zamestnanosti. Pozitívny vývoj na trhu práce je naďalej podporovaný z ESF prostredníctvom niekoľkých nových alebo modifikovaných nástrojov AFTP v podobe

aktivácie, vzdelávania a odbornej prípravy alebo podpory mobility pracovnej sily. Naďalej sa budú uskutočňovať národné projekty financované zo zdrojov ESF na podporu komunitných centier a terénnej sociálnej práce v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit (MRK). Na podporu riešenia DN UoZ bol schválený dňa 26. októbra 2015 a 28. októbra 2016 opätovne prerokovaný (v Komisii pri MV pre OP LZ pre Prioritnú os 2, 3, 4) zámer národného projektu **Umiestňovanie dlhodobo nezamestnaných na trh práce s využitím neštátnych služieb zamestnanosti**.

Okrem toho sa uskutočnila **reforma verejnej správy ESO**. Ústredie PSVR a úrady PSVR sa integrovali do jedného právneho subjektu s cieľom prehodnotiť systém inštitúcií služieb zamestnanosti a efektívnosť ich riadenia tak, aby výsledkom bola **vyššia flexibilita a kapacita poskytovaných personalizovaných služieb zamestnanosti** (január 2015). Znížením počtu zamestnancov prierezových činností sa posilnili personálne kapacity odborných úsekov pre priamy styk s klientom. Vytvorilo sa tzv. Oddelenie služieb pre občana (OSO), čím sa verejné služby zamestnanosti stali proklientsky orientovanými inštitúciami, ktoré riešia sociálne situácie klienta nielen individuálne, ale riešia sociálnu situáciu rodiny ako celok, predovšetkým prostredníctvom pomoci, podpory aj v rámci vzdelávania/odbornej prípravy, výchovy, poradenstva a poskytovaním služieb zamestnanosti. Jednotný a koordinovaný postup pri poskytovaní poradenských služieb bol aplikovaný na celom území Slovenska na základe Metodickéj príručky odborných poradenských služieb, ktorá obsahuje poradenské nástroje a postupy aj pre DN UoZ. Riešenie sociálnych situácií, ktoré sa zvyčajne nevyskytujú samostatne, ale ako spleť viacerých problémov, si vyžaduje vysoko odborný, ale aj citlivý osobný prístup ku klientovi a viacnásobný kontakt. Reformované verejné služby zamestnanosti zamestnávajú v odborných a klientských činnostiach spolu 6 698 zamestnancov (Oddelenie služieb pre občana – 2 099; Odbor služieb zamestnanosti – 2 070; Odbor sociálnych vecí a rodiny – 2 529) a v prierezových činnostiach 805 zamestnancov, čo predstavuje takmer 88 % v prospech odborných a klientských činností. Znížil sa počet klientov na jedného zamestnanca (pre prvý kontakt) z cca 550 až 650 na cca 200 až 220.

Napriek úspešným, doteraz realizovaným opatreniam, sú pre Slovenskú republiku naďalej aktuálne tieto výzvy:

3. Výzvy pre posilnenie integrácie DN na trh práce

- Indikátory naznačujú, že hlavný problém na trhu práce je v zamestnávaní nízko kvalifikovaných osôb a dlhodobej nezamestnanosti. Z pohľadu vekového rozdelenia je situácia na trhu práce horšia najmä pri starších (vo veku 55 – 64 rokov), žien a ľudí s nízkou úrovňou vzdelania a zručností.
- Dlhodobá nezamestnanosť a s ňou súvisiaca strata zručností, sú prekážkami k lepšiemu výsledkom na trhu práce. Celkovo existujúce opatrenia nemohli dostatočne reagovať na špecifické potreby DN UoZ, ktorí často čelia viacnásobným problémom, ktoré im bránia v ich nástupe alebo udržaní sa v pravidelnom platenom zamestnaní.
- Doteraz pomerne limitovaný prístup DN UoZ k OPS; OPS sú poskytované aj iným kategóriám znevýhodnených UoZ (88,10 % UoZ zaradených na OPS v roku 2015 bolo znevýhodnených). OPS teda nie sú poskytované výlučne DN UoZ, ale aj ďalším kategóriám znevýhodnených UoZ, napr. mladým UoZ, UoZ nad 50 rokov, UoZ s nižším ako stredným vzdelaním, absolventom, zdravotne postihnutým UoZ.
- Hlavnou prekážkou pre poskytovanie efektívnych OPS pre DN UoZ je počet UoZ pripadajúcich na jedného odborného poradcu. To nedáva priveľa priestoru pre vykonanie hĺbkového odborného poradenstva vrátane hĺbkového individuálneho posúdenia, poskytovania sociálneho vrátane psychologického poradenstva (závislosti, dlhy, podpora na bývanie, dopravu).
- Nižšia miera využitia cielených nástrojov APTP špecificky pre DN UoZ – tieto môžu zvýšiť zamestnateľnosť a pracovnú mobilitu nízkokvalifikovaných a DN, ktorí patria k najťažšie zamestnateľným skupinám na trhu práce.
- Pretrvávajúci nesúlad potrieb trhu práce vrátane zručností so vzdelanosťou štruktúrou v prípade nízko kvalifikovanej pracovnej sily a integrácia relatívne početných neaktívnych MRK. Účasť týchto skupín a ich záujem participovať na odbornej príprave a vzdelávaní, sú štandardne veľmi nízke.
- Výdavky na služby zamestnanosti spojené s poradenskými a odbornými službami pre nezamestnaných na Slovensku patria k najnižším v rámci krajín EÚ.
- Podiel výdavkov na AOTP na Slovensku predstavuje približne 0,17 % HDP, čo je výrazne menej ako priemer v krajinách EÚ (0,42 %); s efektívnym čerpaním finančných prostriedkov z EÚ by sa však v horizonte roku 2018 mohol tento podiel zvýšiť na 0,25 % HDP.

- Nízka miera eliminácie dlhovej pasce, s osobitným zreteľom na nízkopríjmové skupiny a s prihliadnutím na potrebu ochrany základných životných potrieb, najmä bývania.

4. Hlavné ciele APDN na posilnenie integrácie DN na trh práce

Vyššie uvedené výzvy bude riešiť APDN prostredníctvom navrhnutých inovatívnych krátkodobých a strednodobých opatrení cielených na riešenie súčasných špecifických nedostatkov v integrácii DN na trh práce za účelom dosiahnutia nasledovných cieľov:

- ✓ Uplatňovať **integrovateľný komplexný prístup** aktívneho začleňovania osôb vylúčených z trhu práce, ktorá je kombináciou primeranej podpory príjmu, inkluzívnych trhov práce a prístupu ku kvalitným službám, cieľom ktorého je uľahčiť integráciu do udržateľného kvalitného zamestnania (prioritne primárny trh práce) osôb, ktoré môžu pracovať a poskytnúť im prostriedky postačujúce na dôstojný život.
- ✓ Zabezpečiť individuálne posudzovanie DN UoZ uplatňovaním hĺbkovej profilácie a uzatváranie a sledovanie dohôd o pracovnej integrácii definujúce jasne určené služby, ako sú rôzne formy poradenstva, poskytovanie odbornej prípravy alebo iných aktivačných opatrení. Toto bude integrovateľný prístup medzi verejnými a súkromnými službami zamestnanosti.
- ✓ Nasmerovať DN osoby k podporným službám v dostatočnej miere prispôbených ich individuálnym potrebám, ktorých cieľom je odstrániť prekážky brániace zamestnaniu a umožniť týmto osobám dosahovať jasné ciele vedúce k zamestnaniu. Za týmto účelom využiť služby, akými sú cielené poradenstvo týkajúce sa riešenia závislostí, dlhov, pomoc pri zaradení sa do života, sociálne podporné služby, služby starostlivosti, integrácia migrantov, podpora na bývanie a dopravu atď.
- ✓ Spolupracovať s Ministerstvom spravodlivosti SR na príprave návrhu právneho predpisu reformujúceho systém osobného bankrotu a riešiaceho oddĺženie fyzických osôb z titulu výkonu exekúcie brániacemu prijatiu ponuky zamestnania.
- ✓ Poskytovanie koordinovaných služieb zabezpečením využitia partnerstva a tiež outsourcingu určitých služieb a podpory aktívnej spolupráce so zamestnávateľmi.
- ✓ Podporovať vytváranie miestnych partnerstiev v regiónoch s najvyššou koncentráciou DN (projekty financované z EŠIF).
- ✓ Podporiť vytváranie sociálnych podnikov vrátane fungujúceho prostredia pre ich spúšťanie a prevádzku, ktoré môžu byť kľúčovým zdrojom pracovných miest pre DN, a to najmä v regiónoch s nízkymi pracovnými príležitosťami a vysokou koncentráciou marginalizovaných rómskych komunit.
- ✓ Vzhľadom na to, že SR je krajinou s vysokým počtom evidovaných DN osôb, zamerať sa primárne na tých, ktorí sú už zaevidovaní v inštitúciách verejných služieb zamestnanosti.
- ✓ Vyvinúť intenzívne úsilie o integráciu do trhu práce v prípade tých, ktorých dlhodobá nezamestnanosť postihuje najviac, a to pri zohľadnení vnútroštátnych postupov. Toto úsilie by sa malo vyvíjať spoločne so zlepšovaním služieb zamestnanosti a iných príslušných agentúr s cieľom riešiť nedostatočný dosah podporných opatrení.
- ✓ Uplatňovať proaktívny prístup prevencie; preventívne a aktivačné opatrenia by mali byť uplatnené včasne, najneskôr v čase, keď obdobie nezamestnanosti DN dosiahne 18 mesiacov.
- ✓ Prostredníctvom terénnej sociálnej práce v obciach podporovať ľudí vzdialených od trhu práce, ktorí nie sú UoZ, v ich začleňovaní na trh práce.
- ✓ V strednodobom horizonte plánovať ďalšie zmeny na zvýšenie kvality služieb zamestnanosti posilnením cielených individualizovaných služieb pre UoZ. Výsledkom do roku 2020 by mal byť plne funkčný troj-pilierový systém, ktorý bude zastrešovať IPS, odborné služby, poskytovanie na mieru šitých služieb a administratívu úradov PSVR. Pokračovanie vývoja vnútorného monitorovacieho systému UPSVAR (tzv. ESKO2) môže významne prispieť k ďalšiemu zvýšeniu efektivity úradov PSVR. Nezávislé pilotné posúdenie efektívnosti výdavkov verejných služieb zamestnanosti začalo v roku 2015 ako súčasť hodnotenia efektívnosti verejných výdavkov; výsledky budú tiež prispievať k zvýšeniu účinnosti verejných služieb zamestnanosti.

Na dosiahnutie vyššie uvedených cieľov APDN obsahuje nasledujúce konkrétne opatrenia, ktoré budú implementované v nadchádzajúcom období do roku 2020:

5. Kľúčové reformy a iniciatívy/akcie na posilnenie integrácie dlhodobo nezamestnaných na trh práce

	Názov reformy /iniciatívy	Kľúčový popis reformy/iniciatívy	Cieľová skupina	Rozsah/ úroveň	Názov a pôsobnosť organizácie na čele spolupracujúcich partnerov	Harmonogram implementácie	Náklady na implementáciu, ak je to relevantné
A. Plánované reformy (legislatíva)							
1.	Príprava návrhu zákona o sociálnej ekonomike	Prijatím prierezovej právnej úpravy vytvárať priaznivé prostredie na podporu sociálnych podnikov v rámci sociálnej ekonomiky a sociálnych inovácií vrátane uplatnenia princípu pozitívnej diskriminácie vo verejnom obstarávaní, vychádzajúc zo zahraničných príkladov dobrej praxe a platných európskych pravidiel. Pri zohľadnení iniciatívy pre sociálne podnikanie zaviesť legislatívny rámec pre nový spôsob implementácie sociálnej politiky a politiky zamestnanosti.	Znevýhodnení UoZ s osobitným dôrazom na DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti	národný	MPSVR SR	2017 – návrh legislatívy 2017 – verejné konzultácie 2018 – prerokovanie vo vláde SR 2018 – prerokovanie v NR SR	NA
2.	Návrh novely zákona o konkurze a reštrukturalizácii vrátane návrhu novely zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi	Zaviesť účinný mechanizmus osobného bankrotu (oddĺženia fyzických osôb), aby sa zvýšila jeho reálna uplatniteľnosť s cieľom eliminovať dlhovú pascu, s osobitným zreteľom na nízkopříjmové skupiny a s prihliadnutím na potrebu poskytnutia právneho a sociálneho poradenstva, ochranu základných životných potrieb, najmä bývania a pod..	osoby v materiálnej núdzi vrátane DN	národný	MS SR	2016 – návrh legislatívy, – konzultácie so sociálnymi partnermi, prerokovanie vo vláde SR a NR SR navrhovaná účinnosť od 1.3.2017	NA
3.	Návrh novely zákona o službách zamestnanosti vrátane návrhu novely zákona o pomoci v hmotnej núdzi	Zvýšením pomernej časti príjmu (z 25% na 50%), ktorá sa nebude zohľadňovať na účely pomoci v hmotnej núdzi, zabezpečiť zvýšenie motivácie poberateľov pomoci v hmotnej núdzi nájsť a udržať si zamestnanie.	osoby v hmotnej núdzi vrátane DN	národný	MPSVR SR	2016 – príprava návrhu, konzultácie so sociálnymi partnermi, prerokovanie vo vláde SR 2017 – NR SR, predpokladaná účinnosť od 1.5.2017	NA

B.	Plánované iniciatívy (implementačná časť)						
1.	<p>Zavedenie intenzívneho a individuálneho prístupu 1.</p> <p>Poskytovanie individualizovaných služieb založených na segmentácii a profilácii UoZ a Dohôd o pracovnej integrácii na zvýšenie miery zamestnanosti a zamestnateľnosti DN UoZ na trhu práce</p> <p>Projekt „Zvýšenou aktivitou k zamestnaniu (ZAZ)“</p>	<p>Vykonanie segmentácie (aj so zohľadnením veku UoZ a dĺžky jeho vedenia v evidencii) a PROFILÁCIE na základe individuálneho posúdenia UoZ. Podľa výsledku profilácie budú jednotlivým UoZ odporúčané a poskytované adekvátne služby a pridelované aktivačné opatrenia.</p> <p>Okrem profilácie, kľúčovou aktivitou bude aj uzatváranie DOHOD O PRACOVNEJ INTEGRACII (najneskôr do 18 mesiacov evidencie DN) a pravidelné monitorovanie, príp. aktualizácia týchto dohôd tak, aby sa ňou podporoval účinný prechod DN UoZ do zamestnania.</p>	<p>DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti</p> <p>predpoklad: 36,5 tis. DN</p>	<p>národný</p>	<p>Ústredie PSVR</p>	<p>2016 – 2020</p>	<p>Nezakladá nové nároky na osobitnú alokáciu.</p> <p>Služby zabezpečované v rámci činnosti úradov PSVR.</p>
2.	<p>Zavedenie intenzívneho a individuálneho prístupu 2.</p> <p>Poskytovanie cieľového odborného poradenstva (psycho-sociálneho poradenstva a bilancia kompetencií)</p> <p>NP „Podpora individualizovaného poradenstva pre DN UoZ“ (ďalej „PIP“).</p>	<p>Zintenzívniť poskytovanie cieľového odborného poradenstva pre ťažko umiestniteľných DN, ktorí si nenájdu uplatnenie počas zaradenia v projekte „ZAZ“.</p> <p>Intenzívne odborné poradenstvo bude poskytované kapacitami z vlastných zdrojov a zvýšením personálnych kapacít úradov PSVR (prijatie odborných poradcov, psychológov) a prostredníctvom externých služieb (outsourcingu) možnosť vykonávania bilancie kompetencií.</p> <p>Projekt bude mať 2 aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podpora individualizovaného poradenstva pre DN UoZ - Bilancia kompetencií pre DN UoZ 	<p>DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti</p> <p>predpoklad: 80 tis. DN</p>	<p>národný</p> <p>(zámer NP schválený na zasadnutí Komisie pre PO 2,3,4 28.10.2016)</p>	<p>Ústredie PSVR</p>	<p>2016 – 2020</p>	<p>35 mil. EUR</p> <p>(ESF + spoluúčasť štátneho rozpočtu)</p> <p>PO 3 Zamestnanosť</p>
3.	<p>Reintegrácia DN UoZ na TP a zvýšenie ich motivácie k zamestnanosti a zamestnateľnosti</p> <p>(príspevky ku mzde, podpora zapracovania a krátkodobé pracovné</p>	<p>NP sa bude realizovať 2 opatreniami pre DN za účelom zvýšiť ich integráciu na trh práce, a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Príspevky ku mzde pre aktívnych UoZ, ktorí si nájdu zamestnanie 	<p>DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti</p> <p>predpoklad: 10 tis. DN</p>	<p>národný</p> <p>(zámer NP schválený na zasadnutí Komisie pre PO 2,3,4 28.10.2016)</p>	<p>Ústredie PSVR</p>	<p>2017 – VI/2019</p>	<p>16 mil. EUR</p> <p>(ESF + spoluúčasť štátneho rozpočtu)</p> <p>PO 3 Zamestnanosť</p>

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

	skúsenosti) NP „REŠTART - Príležitosť pre DN vrátiť sa na trh práce“)	- Podpora zapracovania u zamestnávateľa a krátkodobých pracovných skúseností) za účelom získania a obnovy pracovných návykov		2016)			
4.	Rozvíjanie sociálnych podnikov a Iniciatív na podporu sociálneho podnikania v rámci sociálnej ekonomiky (samostatné iniciatívy) DOP Podpora rozvoja regionálnej a miestnej zamestnanosti prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky NP Inštitút sociálnej ekonomiky	Zavedením inovatívnych nástrojov (vrátane finančných nástrojov) podporiť zavedenie sociálnej ekonomiky, sociálneho podnikania na podporu zamestnávania znevýhodnených UoZ s osobitným dôrazom na zabezpečenie koordinácie na národnej a regionálnej úrovni (Zriadenie centrálnej koordinačnej jednotky a poradenských regionálnych centier pre sociálne podnikanie). Vykonávanie poradenstva a vzdelávania formou cielej podnikateľsko-manažérskej prípravy pre založenie a udržanie subjektov sociálnej ekonomiky.	Znevýhodnení UoZ s osobitným dôrazom na DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti, zamestnávateľa predpoklad DOP: nevyčísluje sa predpoklad NP: 1 tis. osôb vrátane DN	DOP + národný zámer NP schválený na zasadnutí Komisie pre PO 2,3,4 28.10. 2016)	MPSVR SR	2016 – 2020	DOP 30 mil. EUR (Podľa Indikatívneho harmonogramu výziev) NP 9 mil. EUR (ESF + spoluúčasť štátneho rozpočtu) PO 3 Zamestnanosť
5.	Rozvoj spolupráce poskytovateľov verejných služieb zamestnanosti s neštátnymi službami zamestnanosti Zapojenie neštátnych služieb zamestnanosti (ADZ) do zníženia nezamestnanosti DN NP Umiestňovanie dlhodobo nezamestnaných občanov na trh práce s využitím neštátnych (súkromných) služieb zamestnanosti	Pri využití spolupráce verejných služieb zamestnanosti s neštátnymi službami zamestnanosti (ADZ) zvýšiť zamestnanosť DN na primárnom trhu práce.	DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti predpoklad: 2,5 tis. DN	národný (zámer NP schválený na zasadnutí Komisie pre PO 2,3,4 26.10.2015 + 28.10.2016	Ústredie PSVR	2016 – 2020	10 mil. EUR (ESF + spoluúčasť štátneho rozpočtu) PO 3 Zamestnanosť
6.	Rozvoj partnerstva na podporu a individualizáciu služieb pre DN vykonávanú neštátnymi službami zamestnanosti (APZ), príp. aj neziskovými organizáciami	Rozvíjaním partnerstva zmierniť prekážky u DN osôb pre ich účasť na trhu práce prostredníctvom dostupnej individualizovanej podpory. Vytvárať profily pre ich uplatnenie na trhu práce a profilovať ich cestu na trh práce. Príprava návrhov DOHÔD	DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti predpoklad: 1 tis. DN vrátane občanov so ZP	DOP	IA MPSVR SR	2017 – 2020	podľa základného zámeru výzvy (predpokladaný odhad 5 mil. EUR) (ESF + spoluúčasť štátneho rozpočtu)

		O PRACOVNEJ INTEGRÁCII (najneskôr do 18 mesiacov evidencie DN) a pravidelné monitorovanie týchto dohôd vzhľadom na zmeny v osobnej situácii DN + úprava dohody tak, aby sa ňou podporoval prechod DN osoby do zamestnania.					PO 3 Zamestnanosť
7.	Sociálne poradenstvo pre dlhodobozamestnaných	<p>Sociálne poradenstvo pre DN vykonávať aj prostredníctvom projektov Terénna sociálna práca v obciach I, Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni, Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit I., a Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit - I. fáza.</p> <p>Zamerať sa aj na odstránenie prekážok brániacich zamestnaniu týkajúce sa RIEŠENIA DLHOV, bývania, dopravy atď.</p> <p>Pri riešení dlhovej pasce DN UoZ uplatniť aj spoluprácu s Centrom právnej pomoci s cieľom zlepšovania prístupu k spravodlivosti pre ľudí v materiálnej núdzi a využiť sieť jeho 12 kancelárií v rámci SR (Banská Bystrica, Bratislava, Košice, Humenné, Liptovský Mikuláš, Nitra, Prešov, Rimavská Sobota, Svidník, Trenčín, Žiar nad Hronom, Žilina).</p>	<p>Znevýhodnené osoby vrátane DN</p> <p>predpoklad: 40 800 osôb/ PO4 + 37 639 osôb/ PO5</p>	národný + regionálny	<p>IA MPSVR SR</p> <p>MV SR (Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity)</p>	2016 – 2019	<p>podľa zámeru NP</p> <p>PO 4 Sociálne začlenenie</p> <p>PO 5 Integrácia MRK</p>
8.	Vykonávať činnosti jednotného kontaktného miesta pre DN v rámci OSO	<p>Poskytovať efektívne, komplexné a profesionálne služby DN osobám v súlade s Odporúčaním Rady EÚ.</p>	<p>DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti, UoZ, zamestnávateľa</p> <p>predpoklad: 100 tis. DN</p>	regionálny podľa územnej pôsobnosti úradov PSVR	úrady PSVR	2016 - 2020	<p>služby zabezpečované v rámci činností úradov PSVR vrátane efektívnych služieb k občanovi (ESKO)</p>

9.	Nadväzujúce a podporné aktivity zacielené na udržateľnosť poskytnutých služieb zamestnanosti						
a)	Partnerstvá a užšie vzťahy so zamestnávateľmi na účely zamestnávania DN.	Partnerstvom rozšíriť systém podpory integrácie DN na trh práce s cieľom zvýšiť počet pracovných príležitostí pre evidovaných DN. Priority podpory zamestnanosti DN prerokovať v partnerstve pri využití pôsobnosti Výboru pre otázky zamestnanosti. Zabezpečovať partnerstvá so zamestnávateľmi a poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy tak, aby poskytované služby zamestnanosti a sociálne služby lepšie zodpovedali potrebám zamestnávateľov a evidovaných DN.	DN podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti,	národný a regionálny podľa územnej pôsobnosti úradov PSVR	Ústredie PSVR, úrady PSVR	2017 – 2020	partnerstvá zabezpečené v rámci činnosti úradov PSVR najmä prostredníctvom Výborov pre otázky zamestnanosti
b)	Vzdelávanie a odborná príprava, uznávanie neformálneho a informálneho učenia lepšie zodpovedajúce potrebám podnikov a evidovaných DN	Spoluprácou s inštitúciami trhu práce zaoberať sa prípravou <ul style="list-style-type: none"> - zmien, úprav a doplnení v oblasti vzdelávania dospelých vo vzdelávacích inštitúciách ďalšieho vzdelávania - uznávania učenia (nad rámec formálneho vzdelávania). 	Osoby s nízkou kvalifikáciou vrátane DN	národný	MŠVVŠ SR	2017 - 2018	PO 1 Vzdelávanie

Sumarizácia	
Celkový počet UoZ zaradených do aktivít APDN:	309 tis. UoZ
Z toho počet UoZ, u ktorých sa predpokladá integrácia na trh práce	51 tis. UoZ
Rozpočet (ESF) celkom:	105 mil. EUR

6. Všeobecný kvalitatívny dopad APDN

Realizovaním aktivít APDN sa zabezpečí významné **zlepšenie postavenia DN UoZ na trhu práce**. Aktivity sú navrhnuté ako komplexný, integrovaný balík cielených opatrení, ktorý dopĺňa iné podporné opatrenia, v súčasnosti dostupné pre DN. Tieto novo navrhnuté aktivity sú založené na dôkladnej profilácii UoZ a **lepšie smerujú k odstráneniu prekážok s cieľom zvýšenia zamestnateľnosti a zamestnanosti DN UoZ, vrátane získania a obnovy ich pracovných návykov**. Škála novo zavedených špecifických individuálne orientovaných služieb pre DN UoZ poskytovaných úradmi PSVR, sa rozšíri aj o aktívnu pomoc pri ich umiestnení na trh práce prostredníctvom využívania aj neštátnych služieb zamestnanosti. Rozsah služieb a aktivít poskytovaných neštátnymi službami zamestnanosti bude zabezpečovaný formou outsourcingu (dopytového

konania) podľa požiadaviek jednotlivých projektov. UoZ bude môcť využívať **výhody jednotného kontaktného miesta, ako aj individuálnu orientáciu**, resp. reorientáciu na jeho ceste na trh práce prostredníctvom vypracovania Dohody o pracovnej integrácii. Táto dohoda bude zohľadňovať zapojenie tak štátnych (verejných) služieb zamestnanosti, ako aj neštátnych služieb zamestnanosti. Intenzívnejšia spolupráca so zamestnávateľmi, využívanie partnerstiev s relevantnými aktérmi na trhu práce, ako **aj ďalšie sprievodné aktivity** ako napríklad príprava uznávania neformálneho a informálneho učenia, vytvorenie a poskytovanie zodpovedajúcich programov odborného vzdelávania ďalej zvýši šance nízko kvalifikovaných a DN na získanie zamestnania. Nevyhnutnou podmienkou pre dosiahnutie cieľov APDN je **posilnenie kapacít verejných služieb zamestnanosti pre individuálnu prácu so skupinou DN**. Vzhľadom na vysokú koncentráciu DN v niektorých regiónoch je ďalším dôležitým pilierom tohto APDN nastavenie priaznivého prostredia a podpora tvorby sociálnych podnikov, resp. subjektov sociálnej ekonomiky ako hlavných aktérov, ktoré môžu napomôcť k začleneniu znevýhodnených skupín nezamestnaných osôb osobitne DN.

7. Záver – fakty a údaje

V nadväznosti na Špecifické odporúčania Rady (CSR) pripravilo MPSVR SR tento plán spolupráci s EK a Ústredím PSVR ako integrovaný balík štrukturálnych reforiem a konkrétnych opatrení, do ktorých **sa zapojí cca 309 tis. osôb** (s možnosťou účasti vo viacerých aktivitách), z toho cca až **51 tis. DN s predpokladom ich vstupu na trh práce**. Tieto údaje môžu významne prispieť k dosiahnutiu národných cieľov na zníženie miery evidovanej nezamestnanosti DN cca na 3 % tak, ako je stanovené v rámci cieľov iniciatívy Európa 2020.

APDN bude financovaný najmä z prostriedkov ESF. Na zabezpečenie tohto plánu a jeho inovatívnych aktivít poskytujúcich najmä individuálne služby pre DN, bude použitých z ESF cca **105 mil. EUR**. Tým sa nadviaže na **široké spektrum už zabezpečovaných alebo plánovaných opatrení** s cieľom riešiť nezamestnanosť, sociálne vylúčenie a znevýhodnené komunity v SR, čo celkovo predstavuje cca 2/3 z 2,2 miliardy EUR alokácie ESF na OP LŽ.

Monitorovanie APDN vrátane jeho príp. aktualizácie bude vykonávané v súlade s Uznesením č. 2/2016 MV pre OP LŽ.

Poznámky:

- Návrh APDN bol predmetom prerokovania v partnerstve prostredníctvom pripomienkového konania so sociálnymi partnermi - členmi MV pre OP LŽ pred jeho zasadnutím
- APDN sa nevzťahuje na tých mladých DN, na ktorých sa vzťahuje záruka pre mladých ľudí